

Final Report

NAAM Expert Meeting 2009

**Safeguarding the Netherlands Antilles
Cultural Heritage after the Constitutional
Changes**

NATIONAL
ARCHAEOLOGICAL
ANTHROPOLOGICAL
MEMORY MANAGEMENT
(NAAM)

Cultural Heritage Expertise Center

Curaçao, 20 maart 2009

Final Report

NAAM Expert Meeting 2009

Safeguarding the Netherlands Antilles Cultural Heritage after the Constitutional Changes

Submitted to:
Executive councils of the Island Territories and the Central Government of the
Netherlands Antilles
April 20, 2009

Provided by:

Drs. Ieteke Witteveen
NAAM Director

Drs. Elizabeth Francisco
Anthropologist & Coordinator

As the Netherlands Antilles will no longer be and new nations are being built, NAAM is concerned with the implications these constitutional changes will have on the management of our shared Cultural Resources in general and in particular the Cultural Heritage of the communities of Bonaire, Curaçao, Saba, St. Eustatius, St. Maarten.

NAAM took the initiative to organize an expert meeting on Friday, March 20, 2009 prior to her General Board Meeting, to discuss these issues of concern.

We are pleased to present you herewith the report of this meeting. It includes the four main papers. The meeting concluded with a number of resolutions. These are presented in the final chapter of this report.

We hope that this report will provide you with the needed insights to guarantee the best cultural resource management of our shared heritage.

Table of Contents

- Resumen
- Samenvatting
- Abstract
- Introduction
- Program
- Openingspeech representative Commissioner of Culture of Curacao, Mr. Gilbert Bacilio
- Introduction, Drs. Lionel Janga, NAAM president
- *Anthropology in an era of Transformation in the Netherlands Antilles* Dr. Rose Mary Allen
- *Archeologie en NAAM in een periode van transitie* Drs. Claudia Kraan
- *Cultural Heritage Legislation in the Netherlands Antilles* Mr. Iliana Schotborgh
- *Towards a Caribbean Cultural Heritage Expertise Center* Drs. Ieteke 'Inchi' Witteveen
- Resolutions

Antropologia, Arkeologia i Legislashon den era di transformashon di Antia

Kiko e kambionan di struktura estatal lo nifiká pa maneho di nos rekursu kultural, e kolekshonnan, proyektonan edukativo, trabounan di investigashon antropológiko i arkeológiko? Kon por krea garantia ku e tareanan di kuido no ta bai pèrdí? Kua ta e konsekuensia pa e organisashon NAAM –i su relashon ku e sinku islanan. E preguntanan aki tabata motibu pa Fundashon NAAM, Memoria Nashonal di Arkeologia i Antropologia, organisá un reunion di eksperto. Esei a tuma lugá na Kòrsou, fin di luna di mart 2009, ku partisipashon di representantenan di e sinku islanan di Antia.

E representante di Diputado di Kultura di Kòrsou, sr. Gilbert Bacilio a habri e reunion ku e mensahe ku 'Herensia kultural ta aportá fundamentalmente na konstrukshon di e nashon Kòrsou nobo' ku Gobièrnu di Kòrsou lo bai hasi uso di e rekomendashon di e reunion aki. Sr. Lionel Janga, presidente di NAAM a enfatisá ku nos tin e obligashon pa kuida e herensia komun di nos antepasadonan i a boga pa evitá mas fragmentashon di konosementu i di institushonnan den Karibe. 'E soño di NAAM ta pa traha huntu komo profeshonalnan den henter region, kibrando e divishon di un Karibe Ingles, Spañó, Franses, Hulandes' segun sr. Janga.

Tabatin kuater oradó. E antropólogo sra. Rose Mary Allen a elaborá den un elokvente diskurso riba 'Antropologia den un era di transformashon den Antia Hulandes'. El a duna un splikashon kon antropologia a desaroyá su mes den Karibe Hulandes, ken a kontribuí na esaki i kua ta prioridatnan di e siensia aki pa NAAM traha riba dje. Tin un bashí grandi ainda pa e falta di investigashon komparativo den Karibe Hulandes. E punto ei a bin dilanti tambe serka e di dos oradó, e arkeólogo sra. Claudia Kraan, kende a papia riba e arkeologia di nos pais. El a duna un bista riba e investigashon di pasado, e institutonan di e diferente islanan enbolbí, i kon NAAM ta profilá komo un sentro di konosementu. El a bisa tambe ku e siensia di arkeologia no por keda limitá na 5 isla so, mester inkluí Venezuela i otro islanan Karibense tambe.

E di tres oradó sra. Iliana Schotborgh hurista di gabinete di Gezaghebber di St. Maarten a logra den su presentashon Cultural Heritage Legislation of the Netherlands Antilles, splika e konteksto internashonal (e Konvenionan), nashonal i e ordenansanan insular. El a inkluí tambe e Lei Marítimo pa protehá e herensia bou di awa i e leinan pa kuido di herensia natural.

E delaster oradó, sra. Ieteke 'Inchi' Witteveen, Direktor di NAAM a elaborá mas riba e desaroyo di kuater liña di maneho pa Herensia Kultural i e nesidat di reforsá NAAM komo Sentro di Konosementu Eksperto Herensia Kultural Karibense.

Den e diskushon bou di guia di Charles do Rego a haña entre otro e konfirmashon di Bonaire, St. Maarten i Saba riba nesidat pa sigui den kooperashon. Anteriormente St. Eustatius tambe a vosifera tal deseo.

E puntra tambe kon por reforsá koperashon ku otro institutonan kultural i sientífiko na nos pais. A klousura ku un serie di resolushon. Ta resaltá e nesidat di mantené i promové relashonnan profeshonal i un struktura di organisashon kompartí pa logra balorisá importansia di antropologia i di arkeologia den formashon di nashonnan nobo. Lo entrega resultatnan di e reunion importante aki na Gobièrnu Sentral i di tur e 5 islanan.

Cultureel Erfgoed, Antropologie en Archeologie in een tijd van overgang

Wat betekenen de veranderingen in de staatkundige structuur voor het beheer van ons cultureel erfgoed, onze collecties, educatieve projecten, antropologische en archeologische onderzoeksactiviteiten? Hoe kunnen garanties worden geschapen, zodat de zorgtaken niet verloren gaan? Wat is het gevolg voor een nationale organisatie als NAAM (National Archaeological Anthropological Memory Management) en haar relatie tot de vijf eilanden? Deze vragen vormden voor de Stichting NAAM- bestuur aanleiding om een vergadering van experts te organiseren. Die vond eind maart 2009 plaats, met deelname van vertegenwoordigers van de vijf eilanden van de Antillen.

De vertegenwoordiger van de Gedeputeerde van Cultuur van Curaçao, de heer Gilbert Bacilio, opende de bijeenkomst met de boodschap dat 'Cultureel erfgoed wezenlijk bijdraagt tot de opbouw van het nieuwe land Curaçao', en dat Curaçao daarom gebruik zal gaan maken van de aanbevelingen van deze expertmeeting. De heer Lionel Janga, voorzitter van de NAAM, benadrukte dat we de plicht hebben het gezamenlijke erfgoed van onze voorouders te zorgen en pleitte voor voorkoming van verdere fragmentatie van de kennis en instellingen van de Antillen en de Cariben.: 'De droom van NAAM is om als professionals samen te werken, voorbij de opsplitsing in een Engels, Spaans, Frans en Nederlands Caribisch gebied.'

Er waren vier spreeksters. De antropologe mw. Rose Mary Allen hield een eloquente voordracht over 'Antropologie in een tijdperk van transformatie in de Nederlandse Antillen.' Ze legde uit hoe de antropologie zich heeft ontwikkeld in het Nederlandse deel van het Caribische gebied, wie hiertoe heeft bijgedragen, wat de prioriteiten zijn van deze tak van wetenschap en waaraan NAAM zou moeten werken. Er is nog een grote lacune door het gebrek aan vergelijkend onderzoek in het Caribische gebied. Dat punt kwam ook naar voren bij de tweede spreekster, de archeologe mw. Claudia Kraan, die sprak over de stand van zaken in de archeologie van de Nederlandse Antillen. Ze gaf een overzicht van onderzoeken tot nu toe, de instituten op de verschillende betrokken eilanden, en hoe NAAM zich profileert als een kenniscentrum. Ze voegde eraan toe, dat de archeologie niet beperkt kan blijven tot de vijf eilanden, maar zich ook moest uitstrekken tot Venezuela en andere Caribische eilanden.

De derde spreekster, mw. Iliana Schotborgh, juriste bij het Kabinet van de Gezaghebber van St. Maarten, gaf in haar voordracht "Cultural Heritage Legislation of the Netherlands Antilles", aandacht aan internationale regels en wetgeving (Conventies), het nationale en eilandelijke (verordeningen) verband te leggen. Ze besprak ook de Landsverordening Maritiem Beheer en de regelgeving voor de bescherming van het natuurlijke erfgoed.

De laatste spreekster, mw. Ieteke 'Inchi' Witteveen, Directeur van NAAM, ging dieper in op de ontwikkeling van vier beleidslijnen voor Cultureel Erfgoed, en de noodzaak om NAAM te versterken als Centrum voor Expertise van het Caribische Cultureel Erfgoed.

Tijdens de discussie onder leiding van Charles do Rego, werd onder andere bevestigd dat er op Bonaire, St. Maarten en Saba behoefte blijft tot samenwerking. St. Eustatius uitte die wens al eerder. De vraag werd ook gesteld, hoe de samenwerking met andere culturele en wetenschappelijke instituten in ons land en de regio, waaronder Venezuela en Colombia te verstevigen. De vergadering werd afgesloten met een reeks resoluties. Daarin wordt het belang van antropologie en archeologie voor identiteit- en natievorming onderstreept en de noodzaak van een gedeelde organisatiestructuur en eigen Caribische instituten. De resultaten worden aan de overheden en cultuurdepartementen van de vijf eilandgebieden aangeboden.

Abstract

Anthropology, Archeology and Legislation in the era of transformation of the Antilles

What will the political restructuring mean for the management of our cultural resources, the collections, educational projects and works of anthropological and archeological investigation? How can we create guarantees to prevent the preservation tasks from being lost? What are the consequences for the organization NAAM and its relation with the five islands? These questions were the reason for the NAAM Foundation, National Memory of Archeology and Anthropology, to organize a meeting of experts. This took place in Curaçao, at the end of March 2009, with representatives of the five islands of the Antilles participating.

The representative of the Commissioner of Culture of Curaçao, Mr. Gilbert Bacilio, opened the meeting with the message that 'Cultural heritage contributes fundamentally to the construction of the new nation Curaçao' and that the Government of Curaçao is going to make use of the recommendations of this meeting. Mr. Lionel Janga, President of NAAM, emphasized that we have the obligation to preserve the common heritage of our ancestors, and pleaded to avoid more fragmentation of knowledge and institutions in the Caribbean. 'NAAM's dream is to work together as professionals in the whole region, breaking up the division into an English, Spanish, French and Dutch Caribbean', according to Mr. Janga.

There were four speakers. Anthropologist Mrs. Rose Mary Allen elaborated in an eloquent speech on 'Anthropology in an era of transformation in the Netherlands Antilles'. She explained how anthropology has developed in the Dutch Caribbean, who contributed to this and what the priorities of this science are which NAAM has to work on. There is still a tremendous gap due to the lack of comparative investigation in the Dutch Caribbean. This point was also brought forward by the second speaker, archeologist Mrs. Claudia Kraan, who spoke on the archeology of our country. She presented a picture of the investigation conducted in the past, the institutions of the various countries that are involved and how NAAM presents itself as a center of knowledge. She also said that the science of archeology cannot be limited to only five islands. Venezuela and other islands in the Caribbean also have to be included.

The third speaker, Mrs. Iliana Schotborgh, jurist of the cabinet of the Lieutenant-Governor of St. Maarten, managed to explain in her presentation entitled 'Cultural Heritage Legislation of the Netherlands Antilles', the national and international contexts (the conventions) and the island ordinances. She also included the Maritime Law to protect the submarine heritage and the laws for the preservation of the natural heritage. The last speaker, Mrs. Ieteke 'Inchi' Witteveen, Director of NAAM, elaborated more on the development of four lines of management for cultural heritage and the necessity to reinforce NAAM as a center of expertise of the Caribbean cultural heritage.

In the discussion led by Charles do Rego, the confirmation was obtained of i.a. Bonaire, St. Maarten and Saba on the necessity to continue with this cooperation. Earlier, St. Eustatius also expressed this desire.

The question was also asked how to reinforce cooperation with other cultural and scientific institutions in our country. The meeting was closed with a series of resolutions. The most striking thing was the necessity to maintain and promote professional relationships and a structure of shared organization in order to be able to estimate the importance of anthropology and archeology in the formation of a new nation.

The results of this meeting will be officially presented next month to the Central Government and the Governments of all the five Islands.

Introduction

The National Archaeological Anthropological Memory Management Foundation invited a group of experts to partake in an Expert Meeting related to the responsibilities concerning the Cultural Heritage of the Netherlands Antilles on Friday, March 20, 2009.

The aim of this gathering was to discuss and elaborate on the dismantling of the Dutch Antilles and the formation of the two new nations and the integration of the BES islands in the Netherlands as municipalities. NAAM is concerned with the implications these constitutional changes will have on the management of the Cultural Resources of Netherlands Antilles in general and in particular on the Cultural Heritage of the five islands.

Parallel with other national institutions NAAM too is reassessing the position it will hold within the new nations and how the new political constellation will affect its relationship with the five islands of the Netherlands Antilles. Our missions cover policies on Cultural Heritage, Archaeology, Anthropology and the identity of the five islands. Therefore, we organized a meeting with experts to exchange ideas in order to develop new strategies to enable us to secure and modify our core business so that we can serve the needs of the new political entities in the future as best as possible.

The main objective of the expert meeting was to establish and secure innovated policies, from a Caribbean perspective, for Cultural Heritage in a post Dutch Antilles era.

Among the invitees were the Commissioners of Culture from the distinctive islands of the Netherlands Antilles, the Minister of Education and Culture, Directors of the Departments of Education and Culture (Netherlands Antilles), the National Archives, NAAM Board members, NAAM Advise Committee, CARMABI, the Universities, academia, and legislators.

The lectures were followed by discussions and were concluded with a number of resolutions that will be presented in this report.

Apertura Expert Meeting Herensia Kultural

Sr. Gilbert Bacilio komo representante di Diputado di Enseñansa, Kultura i Deporte di Kòrsou

---

Un di e aspektonan mas fasinante den un pais ta su historia, su eksperensia, i su memoria kolektivo. Esei nos ta balorisá speshalmente den tempu di kambio manera awor.

E historia di Korsou, ta e resultado di 4000 (4 mil) aña di bida humano na nos pais. E herensia di indjannan, di e gruponan humano ku a yega despues for di Oropa, Afrika i Asia ku a kontribuí na lo ke nos ta komo pueblo i kada persona komo miembro di nos komunidad, di Korsou, di Bonaire, di otro islanan Karibense.

Den práktika diario nos ta lubidá riba nos herensia largu. Banda di dje nos no tin e kondishon, ni konosementu o instrumentonan pa warda, kòrda, koba den pasado, investigá, i traspasá. Asina nos ta keda ku un memoria fragmentá, sin koherensia, òf yen sikatris i doló. Pa falta di tempu, i sèn, ta lubidá ku nos mester kuida e herensia aki, ku mester sigui investigá, tantu di e kultura bibu, komo esun material.

Esei ta un di funshon ku Fundashon NAAM tin. P'esei ta kontentu ku e fundashon ku tin su sede i trabou na Korsou,

- Ku a logra un depot, pa kuida lo ke a heredá di entre otro Elis Juliana i pader Brenneker;
- ku ta desaroyando konosementu riba herensia i método di konservashon
- ku ta duna sosten na otro instansianan i museonan
- ku por asistí instanshanan di Gobièrnu pa yega na un maneho, manera di arkeologia, leinan, desaroyo di siensia kultural
- ku tin koperashon ku otro instanshanan, tantu riba nos isla, den Antia, i internashonal.

Ami ta kontentu tambe ku Fundashon NAAM mes a tuma inisiativa pa organisá e Expert Meeting o Dia di Estudio pa stipulá kiko ta bai pasa ku su tareanan despues di fragmentashon di e pais Antia, i kon e ta wòrdu ankra na e pais Korsou ku bista riba Karibe. Nos komo Gobièrnu di Korsou lo tuma e rekomendashonnan ku sali for di e reunion aki hopi na serio.

Pasombra herensia kultural ta aportá na fortalesé identidat kultural propio di pueblo di Kòrsou.

Nos Herensia kultural ta aportá fundamentalmente na konstrukshon di e nashon nobo Pais Kòrsou.

Ku e palabranan aki mi ke habri e Dia aki.

1Safeguarding our Cultural Heritage ***Drs. Lionel Janga, Board president NAAM***

Ladies and gentlemen, good morning.

Allow me, in view of the topic of this expert meeting, to start with a few personal notes.

I come from a family of nine brothers and sisters. This was very common in Curacao 40 years ago. We all grew up understanding that some day we had to leave the home of our parents. In fact, some of us couldn't wait to leave. My parents always instilled in us the notion that unity is strength. United you stand - divided you fall. Each day I'm very thankful for this basic lesson, because life is showing me every day that unity leads to strength and progress while division leads to weakness and downfall. This is visible in families, neighborhoods, schools, workplaces, etc.

In the past weeks we have seen the strength of unity in the successful performance in the World Baseball Classic Tournament of the team of the Kingdom consisting of very familiar Antillean names like Schoop, Simon, de Caster, Halman, Rombley, Engelhart, Statia, Ponson and so on.

So although as brothers and sisters eventually we all went our separate ways, as members of the same family we still maintain a good relationship based on respect and understanding. We support each other voluntarily every way we can.

The situation of the Netherlands Antilles these days more than ever reminds me of this family lesson. With all respect for and understanding of the choices our people made concerning their separate political future, for me it remains strange to see how these islands seems to be drifting apart. This all the more when looking around and seeing a globalizing world with more and more cooperation and union between big countries, that formerly at times even went to war with each other. Possibly, as some people state, this a necessary phase that we have to go through. Time will tell.

Let us be aware though, that time waits for no one. It is expected of us to be active agents of change. Let's avoid throwing away the good with the bad. We all know that there is more to life than just politics. Thank God.

As professionals in a globalizing world we know the value of professional dialogue and cooperation across our borders. This is also the case when dealing with archeology and anthropology. The methodologies, technologies and even the laws and regulations relevant for these fields, all reach across our borders and are becoming universal. Even more so, the shared knowledge of a common past, hard as that was at times.

And then there is another thing to be aware of. As a professional in the field of urban planning I can tell you that in the bigger scheme of things, when political decisions have to be made, anthropology and archeology are very seldom in the forefront of interests considered. I'm convinced that only cooperation among the professionals involved can turn this around.

We have a rich and interesting common heritage that our ancestors cherished and left to us. We owe it to the next generations to safeguard and manage this heritage well. It is a heritage of the greater Caribbean that geographically is not divided. Let's give our part to avoid more fragmentation of knowledge, expertise, institutions and heritage in the Caribbean. The dream of NAAM is to move professionally beyond the political division of our region in an English, Spanish, French and Dutch Caribbean. That's why the aim is to continue and to work together.

The big question is of course, how to achieve this. This is the main challenge of this expert meeting. I know for sure that there is a way. Our key-note speakers will surely elaborate on this. What is essential is the will to get there. Of course, this has to be

voluntary. To be effective, however, we also need a durable and solid commitment, cooperation and organization.

I'm confident that as professionals at the end of this expert meeting, we'll start to see the way to achieve this goal and that we will succeed and by doing so, contribute to the richness of our people.

Thank you very much.

Anthropology in an era of Transformation in the Netherlands Antilles

Dr. Rose Mary Allen

Introduction: context and purpose

Sometimes certain changes allow us to reflect on and evaluate certain other issues. The process of reform of the constitutional relations between the islands of the Netherlands Antilles and the Netherlands provides us with an opportunity to assess the challenges facing anthropology in these societies. The title of this Expert Meeting underscores one function of anthropology, which is its traditional significance for safeguarding the cultural heritage. However, this Meeting could and should be much more than an opportunity to promote or “talk up” anthropology. One should take this opportunity to look at the function of anthropology more critically in order to position it more firmly in the (future) Netherlands Antillean societies.

In this presentation I will reflect on the state of anthropology in the Netherlands Antilles. I will evaluate the position that anthropology has carved out for itself in the societies, signal the challenges it has had to face, and offer recommendations regarding its future course.

The development of anthropology in the Dutch Caribbean

I remember, thirty years ago when I was studying anthropology abroad and would visit the island on holidays, I had to explain very often what I was studying. Many in those days did not know what anthropology was about. Fellow students too would ask me questions regarding my future as an anthropologist in Curaçao, as they did not see how the discipline could be applied to the society. Now, thirty years later, this situation has changed somewhat. People know at least what the discipline is about and it is sometimes even mentioned together with other fields as instrumental to the development of the society and its people.

Looking at how the discipline of anthropology has developed on the islands of the Dutch Caribbean, one can distinguish two trends. The first trend is the practice of the original form of anthropology as it originated in the North Atlantic region in the nineteenth century. It started as the study of the “Other,” meaning people from non-Western “primitive” societies. The more “exotic” the societies were, the more attention they received from anthropologists of the North Atlantic. The Caribbean for a long time did not qualify for formal and systematic anthropological study by Western scholars, as the region was considered less interesting than African and Asian societies. Still, a scholar such as Melville Herskovits used the Caribbean as a living laboratory to explain particular cultural differences with the US South as manifested in religion, family structures and the like. It is often said that the Caribbean has been peripheral to the core of the anthropological discipline. The relative indifference on the part of early anthropologists is something that the Dutch Caribbean shares with the rest of the region.

Most of the early research on the Caribbean could be classified as ethnography. Within European scholarship, ethnography was a precursor to anthropology in the study of non-Western societies. In the beginning, ethnography in the Caribbean was for the most part an extension of Europe’s interest in its colonies, whereby missionaries and other visitors who came to the islands would write down information regarding the culture and social life of the people they visited and observed. Later, Caribbean anthropology became instrumental in contributing to the conceptualization of phenomena that are important to the understanding of Caribbean societies: colonialism, plantations, creolization, the Diaspora, post-colonialism, gender, ethnicity and identity, to name just a few.

For a reflective look at Caribbean anthropology one may consult two excellent articles: 'The Anthropology of Afro-Latin America and the Caribbean: Diasporic Dimensions' by Kevin Yelvington (2001)¹ and 'Rethinking Global and Area Studies: Insights from Caribbeanist Anthropology' by Karla Slocum and Deborah Thomas (2003).ⁱ The latter looks at the benefit of local area analyses for the understanding of global dynamism in the Caribbean and also examines the contribution of anthropologists to scholarly paradigms in the region.

In 1951 the Surinamese sociologist Rudolph van Lier², complained that there was little research on the black population in the Dutch territories of the American continent.ⁱⁱ Such was the case even though this was the social group that received most attention from the few anthropologists who came to study the Caribbean region. So the Dutch Caribbean stayed behind other Caribbean societies where scholars such as the above-mentioned Herskovits, Fernando Ortiz, Jean Price-Marsⁱⁱⁱ, Alfred Metraux and Zora Neale Hurston (1891-1960) studied the folklore and culture of e.g. Haiti, Jamaica and Cuba. Perhaps issues related to economics, politics and population size played a role in these choices. Within the Dutch empire, Indonesia as well as Suriname received more scholarly attention than the islands of the Netherlands Antilles and Aruba. There were some early studies on the islands which were referred to as ethnology, such as the publication of four Kompa Nanzi stories by the Society for the Study of History and Ethnology in 1899 and an article by E.L. Henriquez, called 'Síntomas Etnológicos Curazoleños',^{iv} published in 1943. This article has the same tenor as John de Pool's 1935 book *Del Curazao que se va*,^v in which the author regrets the disappearance of the cultural expressions of the upper classes.

The above observation by Van Lier, who was a sociologist, indicates that a sharp distinction between sociology and anthropology was not upheld in the colonies. The seminal work by sociologist Harry Hoetink (1958) and that of Hans van Hulst (1997) are also excellent examples of this phenomenon.

This blurring of the disciplinary boundaries is now more common in the North Atlantic. Jack Goody, e.g., criticized in his *Comparative Studies in Kinship* (2005)^{vi} the distinction made between anthropology and sociology, which he called a 'xenophobic' phenomenon. Both disciplines are attempts at making sense of the social environment of human beings, the behaviour of human beings in societies, the variations between different societies, and the social changes that take place over time.

It was in the 1970s that the Netherlands Antilles received increasing attention from sociologists and anthropologists from the mother country and other countries.^{vii} As in the rest of the Caribbean, much attention was given to family life, as illustrated by the seminal studies by the sociologist Abraham van der Mark and the anthropologist Arnoud F. Marks on Afro-Curaçaoan families. Also worthy of mention are the publications by the anthropologists Ank Klomp (on Bonaire), Vera Greene (Aruba), Julia Crane (Saba), Keur and Keur as well as Memmo Smith (Sint Maarten), and Wouter van de Bor and Eric Ayisi (Sint Eustatius). More recently, Gert Oostindie (1997) has published on cultural history, Paul Verveel on multiculturalism and Rivke Jaffe on pollution and social capital in Curaçao.^{viii}

The second trend in anthropology is the effort by local —or at least locally based— scholars to study their society from an anthropological perspective. The pioneering steps

---

¹Footnotes

¹ Kevin A. Yelvington (2001), *The Anthropology of Afro-Latin America and the Caribbean: Diasporic Dimensions*, in: *Annual Review of Anthropology*, 30, pp. 227-260.

²

¹ Historian A.J. van Lier (Suriname 1914-1987). See his article *Cultuurconflict in de heterogene samenleving*. In the *Sociologisch jaarboek*, deel 8 (1953/54). See also his dissertation *Samenleving in een grensgebied. Een sociaal-historische studie van Suriname*, 1949:

in this respect were taken by the duo of self-taught anthropologists, Elis Juliana (a Curaçaoan) and Paul Brenneker (a Dutch priest in Curaçao). The Institute of Archaeology and Anthropology (AAINA), established by government in the late 1970s under the leadership of Eddy Ayubi, played an instrumental role in indigenizing anthropology in the Netherlands Antilles. It sought to root anthropology within the societies of Netherlands Antilles, where at that time the focus of scholarly attention was more on economic and political issues than on cultural and social matters.

One major project that came out of AAINA was the oral history research on all the islands of the Netherlands Antilles and Aruba (which was constitutionally part of the Netherlands Antilles until 1986). This project was a government-supported attempt to document as much information as possible about the cultural heritage of the islands by interviewing people over sixty years of age. In so doing, anthropology and history were fused. AAINA also undertook an ethno-musicological project through international cooperation with the Museum of Tervuren, Belgium. Meanwhile, the project 'Values and norms' was a conscious attempt by AAINA to focus less on history and to apply anthropological knowledge to contemporary social problems in the society.

One of the weaknesses of AAINA was perhaps the fact that it remained an ivory tower from which little social transfer of knowledge took place. Funding also was always a major challenge. In most Caribbean societies it remains difficult for locally based anthropologists to compete with the financial and institutional resources available to scholars stationed in the North Atlantic. Lack of funding has also meant that anthropologists on the islands are often employed by or otherwise embedded in government, and not infrequently in managerial rather than research positions. Because of this, independent indigenous anthropological research has remained limited on the islands.

After AAINA was dissolved in the 1990s because of financial problems, part of its anthropological work was continued by NAAM.^{ix} On the anthropological level the Institute has done valuable work in the management of artefacts and the transmission and digitalization of information regarding collections of artefacts and customs. On the island of Curaçao the efforts by *Kas di Kultura* in doing research on traditional culture also deserve mentioning. After a decade of struggling for funding for research and researchers, NAAM today faces, in the context of the constitutional reform process, the challenge of defining priorities regarding collaborative research with a regional Antillean and Caribbean focus.

The corpus of indigenous or local anthropology includes studies by Rose Mary Allen on social history and cultural identity, Richenel Ansano on spirituality, Paula Kibbelaar on gender, Sonia Cuales also on gender, Ieteke Witteveen and Leon Weeber on neighbourhoods (all related to Curaçao) and Francio Guadeloupe on identity (Sint Maarten). It should be noted that some of these scholars are/were (partially) based abroad.

It is also worth stating that valuable research on the human condition and social development of the Antillean societies has been performed by scholars who are/were not anthropologists, such as René Römer (1927-2003), A.F. Paula, René Rosalia, Nolda Römer Kenepa, Jeanne Henriquez, Valdemar Marcha, Frank Martinus Arion, Wim Rutgers, Linda Rupert and Martha Dijkhoff. This shows that there is significant cross-fertilization on the islands between modern-day anthropology and others disciplines such as sociology, history, archaeology, linguistics, legal studies, economics, and education.

The important contribution of anthropology

The key questions to be asked today are: what makes anthropology important and necessary and what role can it play as a binding factor for the islands of the Dutch Caribbean?

Anthropology's value-added has been to draw due attention to the crucial role of culture in the broadest sense. In the Caribbean, anthropology has contributed to several important debates, such as those on cultural pluralism and multiculturalism, social changes as manifested in creolization, kinship patterns and extra-nuclear networking, the relocating of resistance to anti-colonial and nationalist discourse, and identity negotiation, to name just a few. NAAM can be more instrumental in initiating and/or guiding these debates in the societies of the Netherlands Antilles.

The study of the Dutch Caribbean is hampered by the dearth of comparative research, even though the islands share a collective history, similar characteristics and common patterns. It goes without saying that multicultural societies such as these constitute a special interest for anthropological studies. The significant migration between the islands of the Netherlands Antilles and Aruba and the more recent arrival of people from especially the Dominican Republic, Haiti, Jamaica, Colombia as well as the Netherlands has only added to the cultural diversity and complexity of these societies.

Anthropology has also been applied to the study of the Antillean Diaspora in the Netherlands. Most of time, the research is motivated by the problems that Antilleans encounter in the Netherlands. The tensions between the Diaspora and the Dutch population also tend to determine the direction of the research (funding). Often, social scientists and students in the Netherlands without sufficient knowledge of Antillean history, culture and society and in particular the Papiamentu language are contracted to study the Diaspora. This also goes for the students from the Netherlands which are sent to study social problems on the islands. NAAM's guidance could be instrumental in sending out local anthropologists to be part of studies in the Diaspora and receiving and guiding researchers from abroad.

Anthropology's contribution to the study and preservation of the cultural heritage is well-known and significant and should be continued. Important work in this area has been done by, amongst others, Frans Booï and Max Sint Jago (Bonaire), Camille Bailey (Sint Maarten), Vivian Graham and Miriam Schmidt (Sint Eustatius), Will Johnson (Saba) and René Rosalia and Grupo Trinchera, Gibi Bacilio and Eric La Croes (Curaçao). Yet, there are a vast number of blank spots that still require research attention. One example is twentieth-century cultural heritage. The efforts of Boi Antoine on Bonaire show that the work to be done on the different islands is almost unlimited.

Another key contribution of anthropology has been in the area of methodology, specifically participation observation. This methodology has nowadays become popular beyond anthropology, e.g., in studies on poverty, health and community development. Some of the Dutch Caribbean islands lend themselves more easily for participation observation because of their small population size. The methodology could be applied in the Dutch Caribbean to relevant research on the various manifestations of family breakdown, female-headed households, the incidence of child abuse, the impact of small size on culture, and the need for community organization and empowerment and the role that culture plays in this.

Conclusion: the way forward for anthropology

Greater attempts are required for communicating and disseminating the wide range of anthropological knowledge and insights to the society at large in order to increase their application to the challenges faced by the Dutch Caribbean.

In shaping the discipline for the coming era, others who are studying or working in the United States and the Netherlands should be involved. The participation of young local anthropologists is especially important.

At the soonest the following should be undertaken by NAAM:

1. An inventory of the (student) anthropologists all over the world who are specializing in research on the Dutch Caribbean.
2. An update on anthropological studies with special attention for those regarding cultural heritage and present-day ethnographic cultural studies.
3. Increased application of anthropology in new research regarding social issues and their relationship with culture.
4. More vigorous cooperation with institutions conducting research on cultural heritage and present-day social problems.
5. A structural funding mechanism for anthropological research and the dissemination, both scholarly and popularly, of anthropological knowhow.

The issues that I have briefly dealt with here represent my reflections on an anthropology more solidly embedded in the societies of the Dutch Caribbean. It requires awareness, vision, a proactive shift in mindset, creative thinking and strategic action to develop research that is specific and relevant to these societies. Using such an approach, the emancipatory and liberatory potential of anthropology may come to full fruition on these islands.

References

- Abraham-van der Mark, Eva Elisabeth
1973 *Yu'i Mama. Enkele facetten van de gezinsstructuur op Curaçao*. Assen: Van Gorcum.[Proefschrift, Universiteit Amsterdam.]
- Allen, Rose Mary
2007 *Di ki manera. A social history of Afro-Curacaoans, 1863-1917*. Amsterdam: SWP.[Proefschrift, Universiteit Utrecht.]
- Allen, Rose Mary,
1980-1995 Tapes Archeologisch-Antropologisch Instituut Nederlandse Antillen (AAINA), verzameld door Rose Mary Allen. B bewaard in de National Archives(NatAr) Willemstad, [Curaçao](#).
- Ayisi Eric
1992 *St. Eustatius, Treasure Island of the Caribbean*. Trenton, NJ. Africa World Press.
- Bor van der, W.
1979 *Eiland op drift : de sociale organisatie van een kleine Caribische samenleving :* [St. Eustatius.Wageningen:Pudoc](#). [Ph thesis University of Wageningen], 1979.[Vertaald uit het Nederlands door Murk Jansen. 1981. *Island adrift : the social organization of a small Caribbean community: the case of St. Eustatius*. Leiden: Department of Caribbean Studies, Royal Institute of Linguistics and Anthropology].
- Brenneker, Paul, & Elis Juliana
1958-1960 Tapes Zikinzá-collection, interviews verzameld door Paul Brenneker en Elis Juliana. Bewaard in de National Archives (NatAr) Willemstad, Curaçao.
- Brenneker, Paul, & Elis Juliana,
1963-1989 Tapes Brenneker/Juliana, interviews verzameld door Paul Brenneker en Elis Juliana. Bewaard in de Fundashon Biblioteka Públiko Kòrsou (Openbare Bibliotheek) Willemstad, Curaçao.
- Crane, Julia G.

- 1971 *Educated to emigrate : the social organization of Saba*. Assen: van Gorcum.
- Cuales, S.
1977 *Verslag van een kandidaats-leeronderzoek naar de positie van de Curaçaose vrouw die bij Texas Instruments heeft gewerkt in de periode 1968-1976*. Scriptie Leiden, Rijksuniversiteit Leiden.
- Dekker, Jeroen H.
1982 *Curaçao zonder/met Shell. Een bijdrage tot bestudering van demografische, economische en sociale processen in de periode 1900-1929*. Zutphen: De Walburg Pers.
- Guadeloupe Francio Efraïn
2005 *Chanting down the New Jerusalem : the politics of belonging in Saint Martin & Sint Maarten*. Amsterdam: Rozenberg. Proefschrift Universiteit van Amsterdam
- Henriquez, J.
2006 'Forsa di un nashon ta depende di forsa di su famianan', in: Mayra van der Dijs (ed.), *René Römer als inspirator. Actualisering van zijn gedachtegoed*, p. 42-59. Curaçao: University of the Netherlands Antilles.
- Hoetink, H.
1958 *Het patroon van de oude Curaçaose samenleving. Een sociologische studie*. Assen: Van Gorcum.[Herdrukt in 1987, Amsterdam: Emmering.]
- Van Hulst, H.
1997 *Morgen bloeit het diabaas: de Antilliaanse volksklasse in de Nederlandse samenleving*. Amsterdam: het Spinhuis.
- Jaffe, Rivke
2006 *Urban blight in the Caribbean : city, environment and culture in Curaçao and Jamaica*. [PhD dissertation University of Leiden
- Juliana, Elis
1988 *Matrimonio i parto*. Curaçao : AAINA. Reports of the Archaeological-Anthropological Institute of the Netherlands Antilles (AAINA), No. 5.
- Keur, John Yak en Dorothy Louise Keur,
1960 *Windward children: a study in human ecology of the three Dutch Windward islands in the Caribbean*. Assen: Royal van Gorcum Ltd, Prakke.
- Kibbelaar, Paula
2005 *Barsten in het glazen plafond: opgeleide vrouwen op de Curacaose arbeidsmarkt, mogelijkheden, barrières en strategieën*. Amsterdam: SWP.
- Koot, W.
1979 *Emigratie op de Nederlandse Antillen: een sociaal-wetenschappelijk onderzoek naar omvang en achtergronden van de emigratie, in het bijzonder op Aruba en Curaçao*. [Proefschrift, Universiteit Leiden.].
- Klomp, A.
1983 *Politiek op Bonaire: een antropologische studie*. Instituut voor culturele antropologie, Rijksuniversiteit, Utrecht, Instituut voor Culturele antropologie.
- Marcha, Valdemar and Paul Verweel
2003 *De cultuur van angst : paradoxale ketenen van angst en zwijgen op Curaçao*. Amsterdam: SWP.
- Martinus, Frank
1997 *The Kiss of a Slave. Papiamentu's West-African Connections*. Curaçao: De Curaçaose Courant, [PhD thesis, University of Amsterdam, 1996.]
- Marks, A.F.
1973 *Man, vrouw en huishoudgroep. De Afro-Amerikaanse familie in de samenleving van Curaçao*. [PhD thesis, Universiteit Leiden.]

- 1977 Gezinsvormen en gezinscultuur'. In: *Cultureel Mozaïek van de Nederlandse Antillen*". Zutphen: De Walburg Pers: 56-75.
- Oostindie, Gert J.
1997 *Het paradijs overzee. De 'Nederlandse' Caraïben en Nederland*. Amsterdam: Bert Bakker.
- Paula, A.F.
1992a. *Van slaaf tot quasi-slaaf : een sociaal-historische studie over de dubbelzinnige slavenemancipatie op Nederlands Sint Maarten, 1816-1863*. [Proefschrift, Universiteit Utrecht.]
- 1992b *Een sociaal-historische beschouwing van het huwelijk en het gezin in het algemeen als achtergrond van het ontstaan van het concubinaat op Curaçao*, in: *Congres juridische aspecten van niet-huwelijkse samenlevingsvormen* : georganiseerd door de Antilliaanse Juristenvereniging in samenwerking met de Antilliaanse-Arubaanse Notariële Vereniging op 23 november 1990 / [congres commissie: Adèle P. van der Pluijm-Vrede ... et al.] . - [Willemstad], Curaçao : Antilliaanse Juristenvereniging, 1992, p. 11-22.
- Ramdas, A.
1992 *De papegaai, de stier en de klimmende bougainvillea: essays*. Amsterdam : De Bezige Bij.
- Römer, R.
1979 *Un pueblo na kaminda. Een sociologisch historische studie van de Curaçaose samenleving*. Zutphen: De Walburg Pers. [Proefschrift, Universiteit van Leiden, 1977.]
- Römer, R.(ed.)
1977 *Cultureel Mozaïek van de Nederlandse Antillen. Varianten en constanten*. Zutphen: De Walburg Pers.
- Römer-Kenepa, Nolda
1980 *Vrouwenleven op Curaçao. Laat achttiende eeuw en vroeg negentiende eeuw*. Amsterdam: s.n. [Master's thesis, Free University of Amsterdam.]
- Rosalía, R.V.
1997 *Tambú. De legale en kerkelijke repressie van Afro-Curaçaose volksuitingen*. Zutphen: De Walburg Pers.[Proefschrift, Universiteit van Amsterdam, 1997.]
- Rupert, Linda M.
2006. *Inter Imperial Trade and Local Identity: Curaçao in the Colonial Atlantic World*. [Ph thesis, Durham, N.C., Duke University.
- Rutgers, Gerrit Willem
1994 *Schrijven is zilver, spreken is goud. Oratuur, auratuur en literatuur van de Nederlandse Antillen en Aruba*. S.l.; s.n. [PhD thesis, University of Utrecht.]
- Smit Menno P Sypkens
1981 *Rapport ter (voorlopige) afsluiting van het cultureel antropologisch onderzoek op Sint Maarten(NA)*. Hattem: [s.n.].
- Weeber Leon V.P. Weeber and Ieteke Witteveen
1989' *El a kai pafo, e respèt, e ziel, e stèmpel' : relato di e fase inicial di e investigashon. 'Kultura i Asperashonnan'*. Korsou [Curaçao] : Proyecto di Investigashon I.P.K.
- 1991 *Futuro di Banda Bou : respèt speransa pa desaroyo propio*. Korsou: Inisiativa Partikular Korsou
- 1992 *Brievengat, na unda nos ke bai? : pasado, presente i futuro*. Korsou: Inisiativa Partikular Korsou

Archeologie en NAAM in een periode van transitie

Drs. Claudia Kraan

Wat is archeologie?

Archeologie is de wetenschap die door middel van onderzoek naar de materiële nalatenschap van mensen in land- en waterbodems het verleden van deze mensen in kaart brengt. De interesse gaat hierbij niet zozeer uit naar de objecten, maar vooral de ideeën die daarachter hebben gelegen (de cultuur).

Een van de misverstanden omtrent archeologie is dat men regelmatig denkt dat archeologie gelijk is aan opgraven. Opgraven is echter slechts één van de methoden waarop archeologen het verleden kunnen bestuderen. Binnen de archeologie streeft men naar het behoud van een vindplaats in de bodem, ofwel *in situ*. De belangrijkste reden hiervoor is dat archeologie destructief is. Tijdens een opgraving wordt namelijk direct het onderwerp van studie vernietigd. Het kan nooit meer over gedaan worden.

Daarnaast is opgraven duur, omdat naast het veldwerk waarvoor een team nodig is, het vondstmateriaal ook gewassen, gesorteerd, geanalyseerd (door specialisten), geconserveerd, gerapporteerd en opgeslagen moet worden.

Een opgraving kan wel nodig zijn als een vindplaats door ontwikkeling echt niet behouden kan blijven of ernstig bedreigd wordt door natuurlijke erosie.

Voor archeologisch onderzoek wordt onder andere gebruik gemaakt van geschiedenis, ethnohistorie en antropologie. Het is echter niet zo dat archeologie aan de hand van deze bronnen één-op-één verklaard kan worden. Daarnaast maakt archeologie gebruik van exacte wetenschappen zoals bijvoorbeeld biologie en chemie. In het kader van archeologisch onderzoek wordt dankbaar gebruik gemaakt van beschikbare moderne technieken. Een voorbeeld daarvan is het vaststellen van verwantschap tussen mensen of dieren door middel van DNA.

Een overzicht van archeologisch onderzoek op de Nederlandse Antillen

Ruim 100 jaar vindt reeds archeologisch onderzoek plaats op de vijf eilanden van de Nederlandse Antillen. Waren het in het begin nog voornamelijk individuele (amateur-)archeologen, in de loop der tijd is dat veranderd naar een meer institutionele vorm van archeologie bedrijven. Op dit moment zijn er op de eilanden een aantal lokale instituten en overheidsdiensten die zich met archeologisch onderzoek en de maatschappelijke raakvlakken hiervan bezig houden, zoals NAAM, STIMANA, STIMARC, SECAR en BONAI.

Hoewel er op alle eilanden inhoudelijk archeologisch onderzoek is uitgevoerd, zijn er nauwelijks pogingen gedaan om dit onderzoek in een Nederlands Antilliaans of Circum-Caribisch perspectief te plaatsen. Archeologisch onderzoek in een breder kader is daardoor voor de toekomst een belangrijk speerpunt.

De kracht van NAAM in archeologie

De afgelopen 11 jaar heeft NAAM zich ondanks gebrek aan geld en mankracht sterk gemaakt voor archeologie. Als gevolg hiervan kun je spreken van een aantal punten die wat archeologie betreft de kracht zijn van NAAM:

1. Kenniscentrum wetgeving en beleid

In de 11 jaar van het bestaan van NAAM heeft het instituut zich wat archeologie betreft ontwikkeld tot een kenniscentrum op het gebied van wetgeving en beleid ten aanzien van archeologie. De ontwikkelde beleidsinstrumenten zoals de *Mapa Kultural Historiko di Kòrsou* en de *Maneho di Arkeologia Kòrsou* zijn in een aangepaste lokale vorm ook bruikbaar voor niet alleen de eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba, maar ook voor andere eilanden in het Caribisch gebied.

Daarnaast heeft NAAM een voortrekkersrol op zich genomen ten aanzien van het implementeren van de verschillende relevante verdragen in de lands-en eilandsverordeningen voor onder andere het archeologisch erfgoed van de eilanden.

2. Kenniscentrum voor Malta archeologie

Malta archeologie is het archeologisch onderzoek dat ontstaat door de implementatie van het Verdrag van Malta en is dus altijd gerelateerd aan dreigende versterking van het archeologisch erfgoed door een betalende initiator. Gezien de ervaring van NAAM met deze materie en de bijbehorende (Nederlandse) procedures ligt het voor de hand dat NAAM zich binnen afzienbare tijd ontwikkelt tot archeologische dienst voor Curaçao, maar ook diensten in het kader van dit soort onderzoek kan leveren. NAAM kan zowel archeologisch veld- of bureauonderzoek uitvoeren als de administratieve en advieskant voor haar rekening nemen.

3. Kenniscentrum voor wetenschappelijk onderzoek

Het wetenschappelijk onderzoek dat bij NAAM plaatsvindt, is in te delen in twee categorieën: onderzoek dat NAAM initieert en onderzoek dat NAAM faciliteert.

a. NAAM initieert:

NAAM is op dit moment actief om een aantal inhoudelijk archeologische projecten op bredere schaal te initiëren, zoals een onderzoek naar petroglyfen en rotstekeningen in samenwerking met El Grupo Arte Rupestre (Cuba), El Museo del Hombre Dominicano (Dominicaanse Republiek) en mogelijk ook de andere Benedenwindse eilanden. Daarnaast staat een onderzoek op stapel naar de relatie New York, Curaçao, de WIC en Nederlandse slavernij in Nieuw Nederland in samenwerking met het Bureau Monumenten en Archeologie van de gemeente Amsterdam en het New York State Museum. Andere eilanden van de Nederlandse Antillen zullen ook voor dit onderzoek benaderd worden.

b. NAAM faciliteert:

Informatie over archeologisch materiaal uit de collectie van NAAM maakt al onderdeel uit van onderzoeken dat door verschillende gerenommeerde instituten in een breed Caribisch perspectief wordt uitgevoerd, zoals onderzoek aan menselijke gebitsresten door Sapienza, Università di Roma (professor Alfredo Coppa). Dit onderzoek betreft metingen aan menselijke gebitsresten uit de prehistorie en is een breed Caribisch project. De Montclair State University (Dr. Peter Siegel) doet onderzoek naar klimaatwisselingen in het Caribische gebied in de prehistorie. Daarnaast ligt er een aanbod van de Universiteit Leiden naar monsters van prehistorisch skeletmateriaal voor isotopenonderzoek in het kader van verwantschaps- en vegetatieonderzoek.

4. Centrum voor specialistisch archeologisch onderzoek

NAAM heeft direct en indirect specialistische kennis in huis voor stilistisch en iconografisch onderzoek aan aardewerk uit alle perioden, stuifmeelpollenonderzoek, botanisch onderzoek en fysisch antropologisch onderzoek. De referentiecollecties van de verschillende materiaalcategorieën zijn hierbij van groot belang. Het specialistisch onderzoek kan in de komende jaren verder uitgebreid worden en zich verder toespitsen op bepaalde onderwerpen.

5. Depotbeheer archeologie

De afgelopen jaren heeft NAAM dienst gedaan als depot voor materiaal van archeologisch materiaal van opgravingen van andere eilanden. In de toekomst kan NAAM dit als dienst blijven aanbieden aan eilanden die (nog) geen depot hebben.

Conclusies

Aan de hand van de kracht van NAAM, namelijk het zijn van een kenniscentrum voor wetgeving en beleid en Malta archeologie, de uitvoering van specialistisch en wetenschappelijk onderzoek en het depot beheer, kan men stellen dat NAAM de vijf eilanden na de ontmanteling van de Nederlandse Antillen zeker iets te bieden heeft. Voor sommige onderwerpen zal het voor de hand liggen voor de BES eilanden om richting Nederland te kijken, voor specifiek regionale onderwerpen, zal NAAM de meest voor de hand liggende keuze zijn. Daarnaast zal NAAM uiteraard zelf initiatieven ontwikkelen die

ten goede komen aan de vijf eilanden en tevens andere eilanden binnen het Caribisch gebied.

Stellingen

Producten van NAAM

NAAM heeft zowel de vijf eilanden als andere eilanden iets te bieden op het vlak van archeologie. Een focus op de vijf eilanden is te beperkt.

NAAM en Malta Archeologie

De werkzaamheden in het kader van Malta archeologie zal naar verwachting de komende jaren toenemen. Waren deze werkzaamheden tot voor kort nog iets dat 'erbij' werd gedaan. Dit is binnenkort niet meer mogelijk. Behalve dat Malta archeologie een inkomstenbron voor NAAM zal zijn, zal het ook een groot beslag leggen op de mankracht van NAAM. Ik zou hierom willen voorstellen om Malta archeologie een van de taakstellingen van NAAM te maken en dat praktisch om te zetten in de aanwezigheid van een goed uitgeruste archeologische dienst qua mankracht en materieel.

Cultural Heritage Legislation in the Netherlands Antilles

Mr. Iliana Schotborgh

In this presentation I will briefly touch on the basic structure of the legislation framework of the Netherlands Antilles on the protection of cultural heritage. This will be mainly a view from the central government legislation and the island ordinances. I can speak more about Sint Maarten than the other islands; I apologize for that, as that of course is not in keeping with the theme of today!

As is always the case when talking about legislation we have to look at the context. Usually and also for this subject matter there is an international/ regional context. For the Netherlands Antilles, there also is the context of the Kingdom of the Netherlands and herein the cooperation with the partners, which are the Netherlands and Aruba. The next level is the internal level of the Antilles itself and finally the level of the island territories.

The international level is dominated by three main conventions. Contrary to other subjects I am not aware of a specific regional instrument for the protection of cultural heritage. This might not be necessary in view of the existing multilateral conventions. There is though factual cooperation, but that is outside of the scope of this presentation. These multilateral international conventions provide guidance for different aspects of the protection of cultural heritage. This workshop is taking place within a city designated as a World Heritage Site based on the convention of 1972. The UNCLOS convention came into effect for the NA as of February 13th, 2009. This provides an additional instrument to protect sites outside the territorial sea. The Valetta convention provides a standardized framework for the protection of possible archaeological sites. By using an internationally accepted standard improves the position of the government when confronted with a request for development. It also provides clarity to the developer as to what can be expected during the process. Furthermore, the Kingdom has entered into different treaties for cultural exchanges with other States. These do not contain specific obligations as concerns monuments, but do contain obligations to support the exchange of knowledge and information between the States, p.e. through universities exchanges, the organization of conferences or the provision of documents and books. The treaty with Venezuela for example also contains a clause on the recognition of educational degrees.

Mention also has to be made of the United Nations Convention on the Protection of Cultural Heritage under water, Paris, 2001. As I understand from the Directorate of Foreign Affairs the opinion of The Hague has been that the treaty is possibly in contravention of UNCLOS. As such there is no intention to ratify it. However the convention is included in the newest ordinance to date concerning maritime management (Maritiem Beheer). As long as the convention is not ratified these provisions are included in the legislation on a voluntary basis. The authority to act in the territorial sea and the contiguous zone is derived from UNCLOS itself. As such the non-ratification of this treaty is not a problem to the execution of this ordinance. The importance of the convention lies in the reference to the Rules attached to the convention. These rules provide guidance to the island territories when evaluating a request for dispensation of the prohibition to disturb underwater cultural heritage. This convention like Valetta provides clear guidance on what is acceptable common practice when dealing with issues of archaeological heritage under water. The Convention came into effect on January 2, but only for the twenty ratifying States.

There are more conventions within UNESCO context that deserve attention, but I will limit myself to the above in view of the implementation within the legislation of the NA.

More in depth it is interesting to pay some attention to the United Nations Convention on the Law of the Sea. This convention provides mostly a codification of customary

international law. The contiguous zone is one of these. The contiguous zone is a zone outside of the territorial sea. In the territorial sea a coastal state has all powers to regulate and enforce these regulations, as long as in keeping with the UNCLOS standards. In the next zone being the exclusive economic zone the powers of the coastal state are much more limited. In view of the threats posed to coastal states and the practical need to be able to act quicker to protect the state or to have a wider window of opportunity to enforce its legislation, the convention creates the contiguous zone. The contiguous zone extends twelve miles outside the outermost border of the territorial sea. In this zone the coastal state has some limited but important authority to act. In view of the topic of the workshop the aspect that is most important, is the fiction created in article 303 of the Convention. The first subsection of the article explicitly lays a general responsibility of care on all States to protect artifacts found at sea.

Based on article 303, subsection 2, a coastal state may enforce its laws on p.e. customs on the removal of archaeological artifacts from the bottom of the seabed of the contiguous zone as if these artifacts were located within its territory. This provides added possibilities of enforcement as concerns the protection of archaeological artifacts against illicit trade, which are not available when a ship is conducting other undesirable activities outside the territorial sea of a coastal state.

The Charter for the Kingdom is structured in such a way that only the matters that are specifically a matter for the Kingdom are regulated herein. All other matters are the responsibility of the countries themselves. This means that the implementations of international conventions on the topics mentioned before are laid down in legislation enacted by the Netherlands Antilles and the island territories.

The basis for the implementation of a contiguous zone by the Kingdom has been regulated in a kingdom law based on the responsibility of the Kingdom for international relations. This kingdom law only states that the Kingdom claims this zone as made possible by UNCLOS. The countries will separately implement the instruments to be used. P.e. in the customs laws or the phyto-sanitary laws. Customs and cultural heritage are issues for which the countries are responsible themselves. The authority of regulation and enforcement concerning underwater cultural heritage in the contiguous zone has been implemented in the ordinance on maritime management (landsverordening maritiem beheer).

The constitution of the Netherlands Antilles actually consists of several pieces of legislation. The Charter for the Kingdom, the Staatsregeling, the Island Regulations and the Cooperation Agreement with Aruba. For the present discussion I will limit the scope to the Staatsregeling (constitution) and the Island Regulations. As is the case in the relationship between the countries of the Kingdom, the Netherlands Antilles is also based on the autonomy of the smaller parts. This means that the island territories are the ones with the primary responsibilities. The country retains certain specifically regulated authorities and responsibilities. These are listed in articles 2 and 2A of the Island Regulations. All other matters are the responsibility of the island territories. Part of the history of the Netherlands Antilles is than also the discussion about the subjects for which the central government has retained the authority and responsibilities vis a vis the island territories. For the subject of today it is important to point out that the Netherlands Antilles have enacted laws on the subject of monuments and zoning based on the premise that regulation of these subjects entails an infringement of property rights and as such belongs to the responsibility of the country opposed to the island territories. In view though of the realities on the ground much of the actual implementation of policies has been delegated to the island territories through the assignment to implement island ordinances. The implementation of international treaties for the protection and conservation of nature and the environment has been included in article 2a. As such p.e. the establishment of nature reserves (natural heritage) is based on a central government ordinance.

The country the Netherlands Antilles has established laws on these four major subjects. In view of the constitutional make up of the Antilles as described in short before, these pieces of law are of a broad nature setting out the main authorities and responsibilities of the citizens and the government. The actual day to day work is done by the island territories based on island ordinances enacted to implement the broad guidelines set out by the central government. In the next slides I will give a brief description of these laws. A general law which applies to all archaeological and cultural artifacts is the prohibition to export these as regulated in the Ordinance on In- and Export. The Minister of Culture can however provide dispensation under conditions or restrictions.

The peculiarities of the system of the Netherlands Antilles have resulted in the fact that at the moment there are two CG ordinances on monuments enacted within the country. The islands that do not as yet have implemented island ordinances based on the new Monumentsordinance 1989 continue to be under the umbrella of the Monumentsordinance of 1977. This is the case for Saba and Bonaire. The difference between the two being that in the ordinance of 1977 all authority lies with the Minister of Education and Culture. In the new ordinance the executive council of the island territory executes the authorities required through delegation from the CG ordinance to an island ordinance. This is in keeping with the separation of authorities as envisioned within the Island Regulations. The protection of monuments is based on the designation of an object or a building as a monument. The designation can also be given to a group of buildings including the natural setting. This is called a village or city view (stads- of dorpsgezicht). As of the 26th of January 2008 the definition of monument also includes archaeological heritage. This change was made through the ordinance on maritime management as a complement to the regulation of the protection of underwater cultural heritage. A further change to the Monumentsordinance is required to implement the Valetta convention. In view of the constitutional changes it seems unlikely that this will happen soon, but the islands could cooperate on a form of model legislation. A review of this legislation is also necessary as concerns the fines. These are very low at the moment. Conviction of a violation of this legislation amounts to a maximum fine of NAF 5000. This of course is not a real deterrent to destroy a protected monument. That the CG ordinance contains such a low fine is curious as the CG is not limited in its authority to establish the height of fines as the island territories are. The 5000 is also included in the first Monumentsordinance. Maybe it shows the low priority given at that time to the proper protection and conservation of monuments. At present the economic value of monuments is tangible and as such presents an incentive to the owner to try and use this value.

The central government ordinance on zoning provides a basis for the island territories to establish development plans for the respective islands. The ordinance contains as first point of departure a national development plan. The pictures show the difficulty of creating an integral development plan for the NA.

Development plans can affect the value of a property and effectively provides a framework for the development of a property. If you ask the owners the government is meddling in their private affairs. If you ask the government they might prefer to expropriate! The middle ground is the development plan. The legal framework provides for payment of damages to the owner of a property that is unreasonably affected by the establishment of such a plan. Curacao established an island wide plan in 1995 and SXM has established a partial plan (Fort Amsterdam peninsula) and has established several preparatory resolutions. Bonaire and Sint Eustatius have also recently established preparatory resolutions. I believe island wide too. The preparatory resolution is a forerunner to the development plan. It provides the opportunity to government to freeze the present situation in an area in order to prepare the development plan without having major developments occur which could hamper the envisioned development of an area. This also in view of the required provision of public services which represent major investments. As concerns the protection of monuments in particular the island ordinance on zoning for SXM was amended with the introduction of the Monuments island

ordinance to include the possibility of criteria for development within a development plan which are specifically geared towards protected village or city views. The enforcement of the zoning regulations is also hampered by the relatively low penalties. The island territories are authorized to impose penalties to a maximum of Naf 5000. The CG ordinance on zoning does not contain any penalties.

The first multilateral convention I mentioned was the World Heritage Convention. This convention also includes in its scope the natural heritage of mankind. Although the system of legislation we will pay attention to does not come forth out of the World Heritage Convention, I think the link is important. The CG has established a guiding ordinance on the protection and management of nature. This ordinance is mainly the implementation of the Cartagena Convention and the SPAW protocol, CITES, the Biodiversity Convention and the Ramsar Convention. These conventions aim to protect species but also areas which are of importance for the preservation of nature and the environment. Like the law on zoning the central government provides broad outlines for the island territories to operate in. Unlike the law on zoning though this system of legislation contains penalties that are significant and can go as high as a million guilders.

This system of legislation was intended to serve as implementation of the Paris convention of 2001. Unfortunately as I stated before the ratification of this convention seems to be off the board. This should not be a problem though for the execution of the authorities included in this legislation. The ordinance on maritime management includes procedures for the protection of underwater cultural heritage in view of the integral management of maritime areas. As the other systems of legislation the ordinance on maritime management provides broad guidelines as to what the island territories must include in their island ordinances. Most importantly is the reference to the Rules attached to the Paris Convention. As far as I know none of the island territories have started with the implementation of this ordinance. In order to prevent that the island territories remain without these regulations the CG has the authority to establish the required regulations by means of a regulation containing general measures. Like the ordinance on the protection of nature the ordinance on maritime management contains high fines for violations.

De Stichting National Archaeological Anthropological Memory Management (NAAM) is op 26 maart 1998 door de Landsoverheid opgericht. De stichting kwam in de plaats van de overheidsinstantie AAINA, het Archeologisch Antropologisch Instituut Nederlandse Antillen, dat in 1966 was opgericht. De M in de afkorting NAAM stond de eerste tien jaar voor Museum. Omdat de taakstelling breder is dan de uitvoer van traditionele museale taken en het ook bijdraagt aan het bevorderen van de historische bewustwording, identiteitsvorming en het verrijken van het collectieve geheugen van de bevolking is gekozen voor de M van Memorie, Memory Management.

Bij het formuleren van de doelen is rekening gehouden met de realiteit van een land dat geografisch verspreid is over vijf eilanden in het Caribisch gebied, een koloniaal verleden heeft en een geschiedenis van slavernij en permanente migratie kent. Het algemene doel van NAAM luidt daarom:

De ontwikkeling en verspreiding van kennis van de cultuurgeschiedenis en het cultureel materiële en immateriële erfgoed van Curaçao, Bonaire, St. Maarten, Saba en St. Eustatius en het versterken van de culturele identiteit van de desbetreffende bevolking.

Deze doelstelling houdt samenwerking in met de bestaande culturele organisaties op de vijf eilanden. NAAM, bij besluit van het Algemeen Bestuur met leden op de vijf eilanden, wil de samenwerking behouden en de organisatie profileren als een beheer en kenniscentrum voor het gedeelde verleden.

Aan de vooravond van nieuwe staatkundige ontwikkelingen is het van belang deze positie te actualiseren en te bediscussiëren.

1.2 Visie en uitgangspunten

Ook al zullen de eilanden van de huidige Nederlandse Antillen geen ongedeelde *staatkundige* entiteit meer zijn, feit is dat we een gezamenlijk verleden hebben. Dat verleden liet sporen achter van de bevolkingsgroepen die vanaf 5000 jaar her naar onze eilanden kwamen, de eerste 'indiaanse' bewoners, en vanaf de 15^e eeuw de Europese kolonistoren en migranten, de Afrikaanse bevolkingsgroepen, migranten uit het Aziatische continent en uit de Caribische en Amerikaanse regio. Dat verleden wordt meegedragen en verrijkt door de huidige bewoners van de vijf eilanden. Zij allen lieten en laten sporen na. Deze sporen noemen we cultureel erfgoed.

Dit erfgoed is te vinden in het landschap, de huizenbouw; de ontwikkeling van de stad; de onderlinge familierelaties; vele tastbare herinneringen, waaronder de collecties in de ruim twintig musea; maar ook in de talen van de eilanden en het levende geheugen. Het manifesteert zich in muziek, kennis en spirituele overleveringen van de bevolking van Curaçao, Bonaire, St. Maarten, Saba en St. Eustatius en Aruba.

Het tastbare (materiële) en levende (intangibile) cultureel erfgoed dat we delen met elkaar, is niet alleen een bron van kennis en ervaring, maar ook een cultureel en geografisch oriëntatiepunt voor wie en waar we zijn. Het vormt de 'roots' om te bepalen waar we staan. We benadrukken in onze visie dat we - naast een Sabaanse, Bonaireaanse, Curaçaose, Sintmaartense of Statiaanse identiteit een *Caribische identiteit* hebben.

Cultureel erfgoed is een belangrijke bron voor identiteit en nation building, maar ook voor de duurzame economische ontwikkeling.

Deze toegevoegde waarde van het cultureel erfgoed en haar instituties (musea, archieven, archeologische sites en monumenten) lijkt een open deur, maar het is nog geen beleid. Culturele erfgoedinstututen zijn krachtige instrumenten voor identiteit en

autonomie omdat ze niet alleen het geheugen van een volk of bevolkingsgroep van (ei)land bewaren en verrijken, maar ook de legitimiteit ervan bevestigen.

2. Organisatie

Het opheffen van het Land de Nederlandse Antillen kan worden gezien als een goede kans voor nauwere samenwerking met erfgoedinstanties in het Caribische deel van het Koninkrijk en in het bredere Caribische gebied.

Dat gebeurt al via netwerken als het Dutch Caribbean Heritage Platform, van erfgoedpartners van Aruba, Curaçao, St. Maarten, Bonaire, Saba en St. Eustatius en via projecten (digitalisering) door deelname aan een Caribische erfgoedorganisaties.

Maar deze initiatieven dragen op zich geen autoriteit.

Het beheer en behoud van het roerend en immateriële patrimonium kent, op de beheerovereenkomst van het Land en de monumentenverordeningen na, geen sluitend wettelijk kader.

De verantwoordelijkheid van de centrale overheid wat betreft het beheer, behoud en toegang tot het cultureel erfgoed zal een zorgtaak zijn van de drie (toekomstige) landen en de koninkrijkseilanden.

De (ei)landelijke overheden kunnen er voor kiezen om een 'zorgtaak' voor het beheer en behoud van erfgoed collecties aan een NGO over te dragen, die over de nodige expertise beschikt, zoals nu al het geval is wat betreft de stichting NAAM.

Zo heeft bij haar oprichting NAAM zorgtaken van het Land toegewezen waaronder het beheer van Antilliaanse erfgoed collecties, registratie, educatie en documentatie.

Wat zijn de taken voor de zorg van het cultureel patrimonium?

De stichting NAAM heeft, op basis van elf jaar ervaring, een organisatie opgebouwd met vier hoofdtaken.

1. Heritage management, c.q. Cultural Resources Management
2. Educatie en deskundigheidsbevordering
3. Wetenschappelijk onderzoek en publicaties
4. Dienstverlening, wetgeving en beleid.

2.1 Heritage Management

Het betreft de uitvoering van zorgtaken op het gebied van op archeologisch en antropologisch roerend erfgoed en het managen van culturele bronnen (culturele erfgoed).

Met de bekrachtiging van het verdrag van Malta betreffende de bescherming van *archeologisch* erfgoed (Publicatieblad 1998), het Meldpunt Maritiem Beheer, en de toekomstige staatkundige wijzigingen is specifieke deskundigheid in de vorm van een archeologische instantie vereist. Een dergelijke instantie is in de vorm van NAAM, als rechtsopvolger van het Archeologisch Antropologisch Instituut Nederlandse Antillen (AAINA), aanwezig. NAAM vervult de institutionele leemte op: zorg voor behoud en beheer van antropologisch en archeologisch erfgoed.

Het is inmiddels onmisbaar als kenniscentrum voor materiële verleden van Kòrsou.

Hetzelfde geldt voor de zorg voor het *antropologisch* erfgoed. Dat omvat de traditionele en moderne hedendaags culturele ontwikkelingen en trends.

Beiden kunnen samengevat worden in het begrip *Cultural Resource Management* (CRM). Het al meer bekende begrip is daar een onderdeel van. De twee concepten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De *Cultural Heritage Management* richt zich op de materiele en historische cultuur, en omvat het managen van sites en de zorg voor vondsten van archeologie. *Cultural Resource Management* concentreert zich op de immateriële cultuur en omvat de immateriële cultuur zoals orale geschiedenis, culturele toerisme, de taal, onderwijs, spiritualiteit en het promoveren van culturele bronnen.

De taken en producten die NAAM hiervoor kan aanbieden:

1. Het middels wetenschappelijk onderzoek de archeologisch en antropologische erfgoedcollecties registreren, conserveren, beheren;
2. Beschikbaar maken van deze en andere cultureel erfgoed gegevens voor educatieve doelen, voor duurzame ontwikkeling en voor beleid
  - a. via digitalisering met de database The Museum System (vanaf 2002);
  - b. website *Caribbean Cultural Heritage* (vanaf 2009).
  - c. via publicaties en voorlichtingen.
3. Het ontwikkelen en bijhouden van verwachtings- en waardenkaart van cultureel historisch erfgoed waardoor cultuurhistorische waarden geïntegreerd worden in ruimtelijke ordening en in duurzame ontwikkelingsplannen. Daarbij is speciale aandacht voor cultureel toerisme (Places of Memory, Roots Tourism), en community based tourism (vanuit de barrio).
4. Een erfgoed depot
5. een netwerk van contacten met de erfgoedorganisaties (musea, Monumentenbureau, Culturele Departementen, archeologische centra) intereilandelijk en regionaal

Voor de 'zorgtaken' van behoud en beheer cultureel erfgoedcollecties en archeologische sites lijkt het voor de hand te liggen om te komen tot (i) een zorgcontract met het Eilandgebied Curaçao. (ii) convenant met DROV; (iii) convenant met de Eilandgebieden van Bonaire, St. Eustatius, en Saba en met St. Maarten (zie par.

2.2 Educatie en deskundigheidsbevordering

Het betreft *publieksvoorlichting*, zoals de Serie Cultureel Erfgoed in de kranten, via exposities en voorlichting in het algemeen.

Materiaal voor scholen, zoals het Onderwijsmateriaal Tempu Tempu/ Van Tijd tot Tijd voor het Funderend Onderwijs.

Deskundigheidsbevordering van de erfgoedinstanties, ambtenaren en bedrijven, o.a. op het gebied van preventief conserveren, registreren en digitaliseren, Geografic Information System, methoden en technieken.

Voor deskundigheidsbevordering voor erfgoedpartners, musea samenwerking met de Caribbean University (Puerto Rico), CenCrem (Habana, Cuba), Universidad Francisco de Miranda (Coro, Venezuela), en met ICOM-ICCROM Getty (2009)

2.3 Wetenschappelijk onderzoek en publicaties

Daarvoor wordt een archeologische en antropologische onderzoeksagenda opgezet. Om tot een eerste prioriteitsstelling en gezamenlijke fondswerving voor cultuurhistorisch onderzoek te komen werkten NAAM, Nationaal Archief, de UNA en NinSee aan een Onderzoeksprotocol. Dat is in 2006 ondertekend; het behoeft actualisering.

Op het gebied van archeologie zijn er contacten of samenwerking met

SECAR (St. Eustatius), SIMARC (St. Maarten), de gemeente Amsterdam, CARMABI, Universiteit van Leiden, Archeologisch Museum Ariba, Museo del Hombre Dominicano, Grupo de Arte Rupestre (Cuba) en de werkgroep Rock Art UNESCO.

Voor antropologie zijn samenwerkingsovereenkomsten met o.a. de Dominicaanse INEC (muziekcultuur), het Secretariado de Cultura van de Dominicaanse Republiek en sinds november het Instituto Cubano de Arqueologia Nacional, Habana, Cuba.

O.a. In UNESCO verband is er de gelegenheid te publiceren, o.a. over Rotstekeningen.

2.4. Dienstverlening, beleid, wetgeving

Dienstverlening, beleid en wetgeving waaronder:

- Seminar (2005, 2009) om te komen tot eenduidige wetgeving en implementatie wettelijke bescherming van het cultureel erfgoed
- Landelijk Meldpunt Maritiem Beheer, artikel 31 en 32 Landverordening Maritiem Beheer)
- Bruiklenen aan musea, andere instanties.
- Beleidsnota Plan di Maneho Arkeologia Kòrsou 2008, en Mapa Kultural Historiko Korsou, ism Bureau Monumenten & Archeologie Amsterdam en bureau internationale betrekkingen gemeente Amsterdam, concept convenant DROV
- Wetenschappelijke bibliotheek op het gebied van (Caribische) antropologie en archeologie en cultural resources management
- Referentiecollecties voor archeologisch en antropologisch onderzoek.
- Afstemming tussen publieke en particuliere belangen.

2.5 Organisatie vorm

Kenmerken:

- een organisatie is die diensten verleend aan de private en publieke sector
- onafhankelijk en deskundig is en zakelijk functioneert
- flexibel en laagdrempelig is.

Organisatiemodel:

Het voorstel is om de huidige stichting en stichtingsvorm te handhaven.

Het behoudt tevens het bestaande bestuursmodel:

- (a) een bestuur, met vertegenwoordigers van de vijf eilanden
- (b) het uitvoerende bureau

Er aan toegevoegd kan worden een raad van advies (wetenschappers, deskundige bijstand), als opvolger van de eerste raad van aanbeveling

Het uitvoerende bureau bestaat uit een directeur, twee wetenschappelijke medewerkers, collectiebeheerder, administratieve kracht.

De stichting krijgt als opdracht om de Landelijke collecties te blijven beheren en behoudt de zorg voor de collecties die eigendom zijn van de stichting en van het nog niet beheerde erfgoed, zoals voorgesteld in het convenant met DROV.

Ter discussie staat of de stichting gesplitst moet worden: een intereilandelijke stichting en een nieuwe stichting voor het land Curaçao.

Voorwaarden:

- Verankering in Curaçao (kantoor, staf en depot)
- Handhaving rechtsvorm volgens het Antilliaans Burgerlijk Wetboek (blijft gelden voor alle 5 eilanden)
- Gemeenschappelijke regeling voor het erfgoedbeheer (collecties, documentatie, expertise) van de voormalige Nederlandse Antillen met bestuurscolleges en Cultuurdepartementen
- (bescheiden) convenant waarin de eilandsbesturen zich uitspreken voor samenwerking op overeengekomen taken.

3. Financiering

De Stichting NAAM denkt in het kader van financiering aan:

- *een financieringsbeleid waarbij de jaarlijkse bijdrage van het Landgebied wordt overgenomen door het Eilandgebied Curaçao, bijgesteld op het bedrag dat gold bij de oprichting: op jaarbasis Naf 1.000.000,- (depot, opslagruimte, kantoor, bibliotheek, vaste staf). (50 % van het budget)*

Te leveren diensten vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten met

Bonaire, St. Eustatius, Saba, St. Maarten

- Particuliere fondsen, NGO-fondsen en donors.
- Eigen inkomsten vanuit de Malta-archeologie
- Vergroting van de eigen inkomsten door het geven van adviezen, Onderzoek, diensten en expertise als NAAM Caribbean Cultural Heritage Institute

4. Institutionele Kader voor het Land Curaçao

Het institutionele kader voor cultuur op het nieuwe land Curaçao kan er als volgt uitzien:

[Directie Onderwijs en Cultuur](#), met een Direktoratado [Kultural](#) (onder wie een staf lid voor directie cultureel erfgoed & inspectie). Daaronder de culturele entiteiten:

[Kas di Kultura](#), [CCC](#), Openbare [Bibliotheek](#), NAAM, Museo di Korsou, e.a.

Daarnaast is, ten behoeve van de Ministerraad, een onafhankelijke [Konseho Kultural Kòrsou](#).

Dit document is een samenvatting van de positiepaper NAAM beyond 2008: Towards a Caribbean Cultural Heritage Expertise Center, resultaat van beleidsdiscussies,

Resolution: Safeguarding our common cultural heritage
Moderated by: Drs. Charles do Rego

---

1. Considering the new political structure in the Kingdom and the need to reassess our positions, goals and institutions,
2. Considering our common socio-economic and cultural history since 1848 which has bound us together in many ways and left a rich and interrelated anthropological and archaeological legacy.
3. Aware of this common socio-economic and cultural interrelationship and resulting interdependence as separated Caribbean parts of the Kingdom in the future.
4. Aware of our responsibility to safeguard and further develop this common cultural heritage and
5. Considering the need for mutual cooperation to preserve our achievements due to the risks of fragmentation in the fields of legal regulations, relationships (networks) and institutions for future generations.

The participants in the expert meeting on the 20th of March in Willemstad, Curaçao, resolve (and/or express the need) to:

- a. Maintain and promote the professional relations and institutional cooperation in the fields of anthropology and archaeology through: synchronization in the implementation of the Treaty of Malta (Valetta) and other legal instruments.
- b. Cooperation regarding the collections, survey, management, conservation (maintenance) and monitoring of archaeological and anthropological collections of artifacts.
- c. Cooperation to better understanding the value of archaeology and anthropology for our own identity through information, education and exhibitions.
- d. Support of local efforts with technical assistance in the form of research or advice when needed.
- e. Joined projects and publications to be coordinated and executed on the basis of service contracts and co-funding in a joined organizational structure on a voluntary, durable and long term basis.

- ⁱ Karla Slocum and Deborah A. Thomas (2003), Rethinking Global and Area Studies: Insights from Caribbeanist Anthropology, in: *American Anthropologist*, 105 (3), pp. 553-565.
- ⁱⁱ Rudolph Van Lier (1951), De sociale wetenschappen van de neger in Amerika, in: *Bijdragen tot de taal-, land-, en volkenkunde. Deel 107*, The Hague, Netherlands.
- ⁱⁱⁱ Haiti, Jean Price-Mars (15 October 1876 – 1 March 1969) See his books *Ainsi parla l'oncle* (essai d'ethnographie). Compiègne (France): Imprimerie de Compiègne, 1928; New York: Parapsychology Foundation, 1954; Montréal: Leméac, 1973, 1979; Port-au Prince: Imprimeur II, 1998. [De Saint-Domingue a Haiti](#) : essai sur la culture, les arts et la littérature / Jean Price-Mars. *So Spoke the Uncle*. Trans. and Intro. Magdaline W. Shannon. Washington, D.C.: Three Continents Press, 1983.
- ^{iv} E.L. Henriquez (1943), Síntomas etnológicos Curazoleños, In: *Geschiedkundige opstellen opgedragen aan den heer W.M. Hoyer bij gelegenheid van zijn 80ste verjaardag*, Curaçao, pp. 79-92.
- ^v J. de Pool (1935), *Del Curazao que se va*, Santiago de Chile.
- ^{vi} J. Goody (2005), *Comparative Studies in Kinship*, London, UK. This is a reprint of the 1969 original.
- ^{vii} It is notable that the three Dutch Windward Islands, perhaps because they are English-speaking, have received attention from several scholars based in the USA.
- ^{viii} I am convinced that this list is far from being complete. It requires a more thorough study on anthropology in the Netherlands Antilles
- ^{ix} At the time, NAAM stood for National Archaeological and Anthropological Museum; its name has been changed to National Archaeological and Anthropological Museum Management.